

«Οργισμένα νειάτα»

Του Τζων Οσμπορν, από τον ΘΟΚ

Ο Γιώργος Τσιάκκας και η Μαρία Μίχα στις δοκιμές του έργου «Οργισμένα νειάτα».

Μετάφραση: Ανδρέας Μαραγκός
Σκηνοθεσία: Νίκος Χαλαλάμπους
Μουσική: Βάσος Αργυρίδης
Χορογραφία: Φράνσις Μαυρομαμάτη
Παίζουν: Βαρνάβας Κυριαζής, Γιώργος Τσιάκκας, Μαρία Μίχα, Αννίτα Σαντοριναίου - Κυριαζή, Ανδρέας Μούστρας.

ΤΑ «Οργισμένα νειάτα» δεν πρέπει να είναι από τα έργα που αρέσουν στο Νίκο Χαλαλάμπους. Είναι πυκνογραμμένο, το κείμενο «γεμίζει» το έργο, χωρίς ν' αφήνει περιθώρια για δημιουργία τόσο ελεύθερη όπως συνήθως αρέσει στο σκηνοθέτη. Του χειάζεται απλα, καθαρός καμβάς για να ζωγραφίσει και τα δικά του δίπλα στα σχέδια του συγγραφέα. Γι' αυτό τον βολεύει ο λόγος της αρχαίας τραγωδίας — και μεν βαρυσήμαντος, αλλά — πώς να το πούμε — «γενικός». Ασφαλώς είναι το αυτί μας που συνήθισε να τον ακούει σαν «γενικό». («Σ' αυτόν τον μονόλογο η Ιοκάστη θρηνεί τη μοίρα των Λαβδακιδών»). Και ο Ν. Χαλαλάμπους σίγουρα ξέρει να χρησιμοποιεί μαστορικά τέτοιο λόγο πότε βάζοντας τον στο δεύτερο πλάνο και κάνοντας τον φόντο για το πλαστικό σχέδιο της σκηνής και άλλοτε προβάλλοντας, τονίζοντας, πλάθοντας τα σύμβολα του έργου από τον λόγο του. Στον Οσμπορν όμως έχει σημασία το νόημα της κάθε φράσης.

Η ΣΑΡΚΑΣΤΙΚΗ ευφράδεια του κεντρικού ήρωα είναι το μόνο του όπλο ενάντια στον κόσμο τον οποίο εκείνος πολεμά. Αυτό, μαζί με τον περιορισμένο χώρο, με τα λιγοστά πρόσωπα του έργου, στενεύει κατα πολύ το πεδίο ελεύθερου σκηνοθετικού σχεδίου. Και τότε αδυνατώντας να συγκεντρωθεί στο να μας μεταφέρει απλώς τον λόγο, ο Ν. Χαλαλάμπους, λόγω έλλειψης καθαρού καμβά» αρχίζει να σχεδιάζει την πλαστική γραμμή του κεντρικού ρόλου πάνω στο πυκνό κείμενο. Κοιτάξτε τον Β. Κυριαζή στον κύριο ρόλο. Εξοργίζεται, σαρκάζει, απορρίπτει, κατηγορεί, απελπίζεται — όλα αυτά με την κίνηση, την πλαστική, τη φωνή του, όχι όμως με τα λόγια του.

ΕΧΩ μπροστά μου το κείμενο του Οσμπορν (σε άλλη μετάφραση, της Δ. Διαμαντίδου) και δεν μπορώ να θυμηθώ αν ο Τζίμμου της παράστασης είχε πει πολλές από τις ατάκες του ή μήπως είχαν γίνει περικοπές στο έργο; Όλοι οι θεατές θα θυμούνται πως ο Τζίμμου μιλούσε ανεβασμένος στο ψυγείο, θα θυμούνται άραγε και τι έλεγε εκείνη τη στιγμή; Ο σκηνοθέτης γράφει στο σημείωμα του, ότι θεωρεί πατερναλιστικό τον ελληνικό τίτλο του έργου «Οργισμένα νειάτα». Να γενικεύει όμως τόσο πολύ, φέρνοντας στον κοινό παρανομασπή τους Αμλετ, Ρασκόλνικωφ, Τρέπλεφ, Τζων Λέννον και τον Τζίμμου Πόρτερ — αυτό δεν είναι πατερναλιστικό. Ο καθένας απ' αυ-

τούς σαν ένας Δον Κιχώτης πολεμούσε την δική του εχθρική μορφή του κόσμου. Ετσι και ο ρόλος του Τζίμμου είναι φτιαγμένος στην παράσταση ακριβώς μ' αυτό τον γενικευμένο τρόπο «ενός αγριευμένου νέου».

Ο Β. ΚΥΡΙΑΖΗΣ παίζει με μια νευρική υπερκινητικότητα, συνεχώς του ίδιου ψηλού βαθμού ένταση στη φωνή και το πρόσωπό του. Χάνεται η ιδιοφυία του Τζίμμου που θάπρεπε ν' ακούγεται στα σαρωτικά του κριτικά σχόλια για τους Αγγλους πολιτικούς, την εκκλησία για τα ηθικά δόγματα της εποχής του Εδουάρδου, τις απελπισμένες του επιθέσεις ενάντια στην οικογένεια της Αλίσον. Χάνεται και ένας από τους βασικούς στόχους αυτών των επιθέσεων με τις οποίες ο Τζίμμου νιώθει την υπαρξιακή ανάγκη να δοκιμάζει κάθε στιγμή την αγάπη της Αλίσον και τη φιλία του Κλιφφ, να τους έχει με το μέρος του. Γι' αυτό θάπρεπε συνεχώς να βρίσκεται σε μια πολύ ευαίσθητη σχέση μαζί τους, να παρακολουθεί τις αντιδράσεις τους στις προσκλήσεις του και τις εκφράσεις των προσώπων τους. Ο Β. Κυριαζής όμως είναι ψυχολογικά μόνος στη σκηνή, εσωτερικά ασύνδετος με τους συναδέλφους του. Δεν υπάρχει η τόσο σημαντική για το έργο του Οσμπορν — βαθιά, βασανιστική σύνδεση μεταξύ των ηρώων, παρόλο που ο Κλιφφ του Γ. Τσιάκκα παίρνει μέρος στο ασταμάτητο παιχνίδι της σκηνικής κίνησης, ενώ η Μαρία Μίχα αντιδρά περισσότερο στη βίαιη συμπεριφορά του Τζίμμου παρά στο τι της λέει. Η Αννίτα Σαντοριναίου - Κυριαζή και ο Ανδρέας Μούστρας κερδίζουν αποδίδοντας τους ρόλους τους πιο ψυχρά και επαγγελματικά.

ΤΟ ΣΚΗΝΙΚΟ του Α. Αγγελή έχει σκοπό να δείξει πόσο ανασφαλές είναι η σοφίτα-καταφύγιο του ζευγαριού Πόρτερ, πόσο ανοιχτή είναι μπροστά στον εχθρικό κόσμο, στην πόλη, στην βροχή, δηλαδή έχει σκοπό να διαλύσει αυτό το αίσθημα της φωλιάς για τις καημένες αρκούδες και τα καημένα κουράκια σαν μια ψευδαίσθηση. Κι όμως ο Οσμπορν όπως και πολλοί από μας πιστεύει ότι η αγάπη είναι πάντα ένα καταφύγιο από τον έξω κόσμο. Ας δούμε τις παρατηρήσεις του Οσμπορν στην τελευταία σκηνή του Τζίμμου και της Αλίσον. Εκείνος... της μιλά με τρυφερή ειρωνεία, με πόνο και συγκίνηση...», εκείνη «με κομική υπερβολή, γελάει λιγάκι, έπειτα τον κοιτάζει με τρυφερότητα και μιλάει πολύ - πολύ απαλά...». Ενώ ο σκηνοθέτης βάζει τους δυο ήρωες να σπαράζουν απελπιστικά σαν δυο ανθρώπινα ναυάγια. Γιατί να τους αρνηθούμε την παρηγοριά που τους προτείνει ο συγγραφέας; Γιατί να μην θυμηθούμε την γλύκα που περιέχει το κάθε τους κλάμα, η κάθε οργή, η κάθε απελπισία, όταν είμασταν στα νειάτα μας;